

Sygn. akt I UK 437/15

## POSTANOWIENIE

Dnia 27 września 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z odwołania S. Ł.  
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Z.  
o odsetki,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń  
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 27 września 2016 r.,  
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)  
z dnia 9 kwietnia 2015 r., sygn. akt III AUa (...),

**I odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**  
**II zasądza od S. Ł. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń**  
**Społecznych Oddział w Z. 120 zł (sto dwadzieścia) tytułem zwrotu**  
**kosztów postępowania kasacyjnego.**

## UZASADNIENIE

Na mocy wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 9 kwietnia 2015 r. przyznano wnioskodawcy S. Ł. ustawowe odsetki od dnia 9 czerwca 2013 r. do dnia zapłaty, należne w związku z opóźnieniem w wypłacie renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy i ekwiwalentu za bezpłatny węgiel. Sąd ten oddalił apelację ubezpieczonego, wniesioną od wyroku Sadu Okręgowego w G. w zakresie żądania odsetek za okres od dnia 1 października do dnia 8 czerwca 2013 r.

Skargę kasacyjną wywiódł ubezpieczony. Zaskarżył wyrok w części oddalającej apelację. Zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego, które zastosował Sąd drugiej instancji, to jest:

- art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i art. 118 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez przyjęcie, iż w realiach niniejszej sprawy organ rentowy był obowiązany do wypłaty odsetek od dnia 4 czerwca 2013 r. tj. od daty w której ostatnia okoliczność warunkująca przyznanie świadczenia została wyjaśniona, oraz przyjęcie, że na etapie postępowania przed organem rentowym nie jest możliwe ustalenie wszystkich okoliczności zmierzających do ustalenia przysługującego prawa i konieczne jest skierowanie sprawy na drogę postępowania sądowego, podczas gdy przepisy umożliwiają organowi rentowemu korzystającemu z orzecznika oraz komisji ustalenie jaki jest rzeczywisty stan zdrowia osoby ubiegającej się o świadczenie, a zatem w sytuacji w której stan zdrowia ubezpieczonego zostanie ustalony w trakcie postępowania sądowego na innym poziomie, to ubezpieczonemu przysługują odsetki od dnia w którym upłynął termin na rozpoznanie wniosku, gdyż prawo do odsetek ma charakter obiektywny i należą się one w przypadku niewypłacenia świadczenia na zasadach przewidzianych w przepisach;

- art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 7 ust. 6 pkt 2 ustawy o ekwiwalencie pieniężnym poprzez odmowę wypłaty odsetek z tytułu wypłaty zasądzonego świadczenia za okres od dnia w którym organ zobowiązany był do spełnienia należności wynikającej z przepisów prawa.

Wnosząc o przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wnioskodawca wskazał na zagadnienie prawne wymagające wyjaśnienia. Zdaniem skarżącego problem sprowadza się do pytania o charakter materialno-prawny art. 85 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w kontekście normatywnej treści art. 481 § 1 k.c. W ocenie autora skargi kasacyjnej, przepisy te choć umieszczone w różnych gałęziach systemu prawnego wzajemnie się uzupełniają. Regulacja art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie posługuje się typowymi dla prawa prywatnego pojęciami opóźnienia i zwłoki, co nie oznacza, że nie mają one zastosowania. W ocenie autora skargi kasacyjnej w sytuacji, w której organ rentowy nie wypłaca świadczenia w terminie przewidzianym w ustawie dochodzi do

opóźnienia w spełnieniu świadczenia, natomiast istota opóźnienia uregulowania jest w art. 481 § 1 k.c. i polega na tym, iż zobowiązany (organ rentowy), zobowiązany jest do spełnienia świadczenia chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. W ocenie skarżącego prawidłowe jest stanowisko, iż w przypadku powstania opóźnienia w wypłacie świadczenia w związku z wadliwą decyzją organu rentowego (niezależnie od przyczyn), należy zastosować ogólną regułę wynikającą z art. 481 § 1 k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie podlega przyjęciu do rozpoznania merytorycznego.

Biorąc pod uwagę funkcje stawiane skardze kasacyjnej, a przede wszystkim zdominowanie jej roli interesem publicznym, przejawiające się w przypadku przesłanki z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. w dążeniu do wyjaśnienia nowych albo kontrowersyjnych instytucji prawnych, zrozumiałe stało się, że Sąd Najwyższy nie powinien przyjmować do rozpoznania skargi kasacyjnej poddającej pod rozwagę zagadnienie prawne, w sytuacji, gdy zostało ono w orzecznictwie wyczerpująco i jednolicie wyjaśnione. W takim przypadku zagadnienie prawne nie charakteryzuje się „istotnością”, czyli nie jest doniosłe dla praktyki stosowania prawa, jak również nie wpływa na rozwój określonych instytucji prawnych.

W świetle powyższego trzeba przypomnieć, że art. 85 ust. 1 ustawy systemowej był wielokrotnie przedmiotem wykładni dokonywanej przez Sąd Najwyższy. Zgodnie przyjmuje się, że prawo ubezpieczeń społecznych jest odrębną gałęzią prawa. Stwierdzenie to jest podstawą do co najmniej dwóch spostrzeżeń. Po pierwsze, na gruncie tego prawa nie mają zastosowania przepisy prawa cywilnego. W szczególności niedopuszczalna jest analogia z art. 476 i 481 k.c. (uchwała SN z dnia 11 września 1991 r., II UZP 11/91, OSP 1992 nr 7-8, poz. 147, wyrok SN z dnia 29 października 1997 r., II UKN 208/97, OSNAPiUS 1998 nr 15, poz. 461). Po drugie, odsetki należą się ubezpieczonemu jedynie w granicach przewidzianych przez normy prawa ubezpieczeń społecznych. W stosunkach opartych na prawie ubezpieczeń społecznych prawo do odsetek uregulowane zostały w sposób wyczerpujący. Świadczenia w tym systemie nie mają charakteru

obligacyjnego, zatem obowiązek zapłaty odsetek może wynikać tylko z ustawy (B. Gudowska, w: *Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych. Komentarz*, red. B. Gudowska i J. Strusińska-Żukowska, Warszawa 2011, s. 857). Przeświadczenie to wynika z założenia, że art. 85 ust 1 ustawy systemowej przewiduje kompleksową regulacją przesłanek nabycia przez ubezpieczonego prawa do odsetek od świadczenia z ubezpieczeń społecznych, przyznanego lub wypłaconego przez organ rentowy z naruszeniem obowiązujących terminów. Natomiast zamieszczone w nim nawiązanie do przepisów prawa cywilnego dotyczy jedynie wysokości przysługujących uprawnionemu odsetek. W ustawie systemowej brak jest zaś - wzorem art. 300 k.p. - generalnego odesłania w kwestiach nieuregulowanych do przepisów Kodeksu cywilnego. Nie mają zatem racji skarżący odwołując się do użytych przez ustawodawcę w art. 481 § 1 i 3 k.c. pojęć opóźnienia i zwłoki w spełnieniu świadczenia oraz ich skutków prawnych na gruncie prawa cywilnego. (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2004 r., II UK 485/03, OSNP 2005 nr 10, poz. 147 i z dnia 2 grudnia 2010 r., III UK 39/10, LEX nr 1607501).

Powyższe wypowiedzi jednolicie objaśniają relację zachodzącą między art. 85 ust. 1 ustawy systemowej a art. 481 § 1 k.c. Zagadnienie prawne podnoszone przez wnioskodawcę nie ma zatem charakteru „istotnego”, gdyż nie wpływa na praktykę stosowania prawa, a także rozwój określonych instytucji prawnych.

Na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji. Kierując się regułą wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c., stosowaną w postępowaniu kasacyjnym z upoważnienia art. 398<sup>21</sup> k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy zasądził od wnioskodawcy na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zwrot kosztów procesu w wysokości wskazanej w § 5 w związku z § 11 ust. 2 i § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 490 z późn zm.).